

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΖΑΛΟΥ

Η ΘΕΙΑ ΜΑΣ Η ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ...

Οι αδελφοί μου κ' εγώ κατά την πολυβασανισμένη μας παιδική ηλικία, δεν είχαμε δη ποτε άλλον άνθρωπο να μάς χαμογελάει με τόσο καλοσύνη, όπως η θεία μας Γετρούδη.

Η Γετρούδη Ρουβή ήταν αδελφή της μητέρας μας, κατά δεκα χρόνια μικρότερή της. Έπλεγε να ήταν άλλοτε άρκετά όμοια, αν έβλεπε κανείς από τις νεανικές της φωτογραφίες κ' από τα λόγια των γονέων μου. Μά, και όταν πέρασε η νεότης της, εξακολουθούσε να διατηρή μια φρονησιμιά με ζρηρά και λεπτά χαρακτηριστικά, έκφρασι γλυκειά και το βλέμμα της ήταν άσφαλις το ίδιο που είχε είκοσι χρόνια.

Το σπίτι μας, τήν εποχή εκείνη ήταν πολύ πένητο. Είχαμε ένα πατέρα άγιο και μητέρα νεοσθενική. Οι γονείς μας βροσκόντουσαν πάντα βιολιόμονοι σε μία επίμονη σωστή, που τη διέταξαν κάθε τόσο για ν' αρχίσουν φρονιές σονές μεταξύ τους, κατά τις οποίες απέθαναν ο ένας στον άλλον τα ίδια προσβελητικά λόγια, τις ίδιες μουφές.

Μονάχα, η θεία Γετρούδη κατώθωνε να τους γαλήνευη. Γλυκειά, χαμογελαστή, επένεθανε στη μέση της θυέλλης και καθισούχαζε τον ένα κ' ημιάλωνα τον άλλο... Ήταν σάν ένα ζωντανό ούρανο τόσο, που έμειτο το περιμένω με έκπαιστύνη, μόλις άρχιζε η αιώγεινιστή θυέλλα και τού όποιον έμιασε βέβαια ότι, έπειτα από λίγες στιγμές, θα βλέπαμε το πρόσωπο άγινωβόλημα πάνω από τα κεφάλια μας.

Είπε περιπτόν, ύστερα απ' αυτά, να σάς πω τόσο η θεία Γετρούδη μάς είχε χαιδέρη. Επένεθανε πάντοτε για χάρη μας όσας οι αίσθησι μας γονείς ήθελαν να μάς μαλλώσουν, πετιάζει τις τιμοφίες τους και μάς παρηγορούσε όταν κλαίγαμε.

Κάθε είδος έγχοισμύ της ήταν άγνωστο. Ζούσε άποκλεισιτωδώς για μάς, χωρίς να ενδιαφέρετα καθόλου, να άπολύτως καθόλου, για τον έαυτό της. Ήταν για τα παιδικά μάτια η ζωντανή είκόνα της καλοσύνης και άν οι αδελφοί κ' εγώ δεν ήγιναν χειρότεροι από ότι είμαστε, το όφειλομε σ' αυτή και σέ κανέναν άλλο...

***

Όταν έμεγαλώσαμε κάπως και τ' ανήγματα του ζώου άρχισαν να μάς βανισάνουν, άναρωτιώμαστε συχνά γιατί η θεία μας Γετρούδη δεν είχε παντρούτη. Μήπως γιατί στάθηκε άτιμής στον έρωτα ή μήπως γιατί δεν είχε αγαπήσει ποτέ; Πώς να ξεηγήρη κανείς αυτή τήν παρωπίτη της από τή ζωή και τή νεότητά;

Λογότερα ακόμα, φώτιστα μια μέρα τη μητέρα μου, η οποία μου άπάντησε άδριστα και λυπημένα: —Μου φάνετα ότι η Γετρούδη δεν αγάπησε ποτέ... Όσοπο δεν έμια βεβαία γι' αυτό και δεν ξερω τί της συνέβη στη νεότητά της... Έξ άλλου, για αυτά έχουν τελειώσει πια...

Μέ αυτό το έδωα αυτάς τί έννοοιστε τάχα η μητέρα μου; Τη νεότητα της Γετρούδης και τή δική της νεότητα ή μήπως τή ζωή τήν ίδια;...

Μου φάνετα ότι έννοοοις μάλλον το δεύτερο, γιατί, ύστερα από λίγες ήμέρες μετά τή σύζητησιν αυτή η μητέρα μας πέθανε...

Έπειτα από λίγο καιρό, ήρθε και η σειρά της θείας Γετρούδης, ή οποία είχε γίνει πια μά γρηγόρα με το πρόσωπο καταριτωμένο. Μά τα μάτια της, τα καθαρά της μάτια, άνάμεσα στα ζαρωμένα της βλεφαρα, διατηρούσαν και στις τελευταίες της στιγμές το βλέμμα των είκοσι χρόνων.

Η θεία Γετρούδη έπηγε στον άλλο κόσμο γλυκά-γλυκά, σάν ένας όρθιος που χάνεται μέσα στο άδωο. Έσβησε σάν ένα φτοχό λιχάζι, που σόθηκε το λάδι του...

Ηγιν πθανή, τήν τελευταία της στιγμή, ψυθύρισε μ' ένα άπειρο-γαρτω παράπονο: —Γιατί έ κ ε ι ν ο σ δέν μου έγραψε;

***

Έπι μερικά ακόμα χρόνια, οι αδελφοί κ' εγώ, εξακολουθούσαμε να κατοικούμε στο πατρικό έζοχικό σπίτι, που είχαμε κληρονομήσει από τους γονείς μας. Έπειτα όμως, όταν αυτοί παντρούτηκαν, έμεινα έγω μόνος ιδιοκτήτης του, πληρώνοντας τους τά μεριδιά τους. Άναγκάστηκα τότε να κάνω μερικές έπισκευές.

Έδώ πρέπει να σάς πω ότι η άριστορη πέφυγα του έζοχικού μας σπιτιού—όπου οι γονείς μας πέρασαν δολόκληρη τή ζωή—κατέληγε σ' ένα νεοκρητισμό άρκετά μεγάλο, στη μέση του όποιου βροικόταν μια δεξμενούλα και το όποιο διατηρείτο πάντοτε σέ καλή κατάστασι, γιατί ο

πατέρας μου και η μητέρα μου δεν είχαν παρά ένα μόνο κοινό γούστο: Άγαπαθάν τα λουλούδια. Το χριμόνα έβλεπαν μέσα στη σόφρα μερικές πορτοκαλλίες σέ γλάστρες, τις οποίες το κάλακα γι έβγαλαν έξω στις ταράτσες, έκτος από δύο, τις πιο μεγάλες, που τις άφιναν πάντοτε εκεί.

Μία μέρα, ένας από τους χειροφούς που άνακαινίζαν και έπιδοθύσαν το θερμοκήπιο μου έφερε μια έπιστολή, με τις άφρες του φταξιέλου κτηνιατή, επάνω στον όποιο διάβασα με κατάλαξη το όνομα της θείας μου της Γετρούδης. Τήν είχε βρη κάτω απ' τή μη από τις μεγάλες γλάστρες που έμειναν πάντοτε μέσα στη σόφρα. Τι ήθελε τάχα εκεί αθή η έπιστολή;

Τότε όμως θυμήθηκα ότι, κατά τήν παιδική μου ηλικία, όταν ή άπρητοφίες ήσαν άπασχολήμενες, ο μικρός ταχυδρόμος, για να τήν άνασχη κανένα, άφινε τα γραμματια σ' ένα αναλόκι που το είχαμε βάλει επίτηδες στην είσοδο της σόφρας. Χωρίς άλλο, όταν έφερε και τήν έπιστολή αυτή, που η θεία τήν περιέμενε, άλλομονο, με τόσο άγνοια, να τήν άφρες εκεί πέρα και ο άνεμος θα τή έφορε κάτω. Έπειτα, όταν μετέφεραν για τελευταία φορά τις δύο μεγάλες πορτοκαλλίες, θα τή σκεπάζαν κ' αυτές.

Έτσι κανείς δεν είδε το μορφό αυτό γραμματιό, τήν έπιστολή αυτή που έβλεπε μέσα όδες τις έλλειδες κ' όλη τήν εύτυχία της φτοχής μου θείας Γετρούδης.

***

Μάλιστα σέ λίγο τήν έπιστολή, η οποία έχρονολογείτο από τις 12 Οκτωβρίου 1854. Νά τί έγραφε:

• Πολυαγαπημένη μου Γετρούδη,

Έπειτα από τήν τελευταία μας συνομιλία, ξαναγύρισα στο σπίτι μου με τήν καρδιά μου φλογισμένη και με το μυαλό μου άδωστο. Μου έλεπε ότι θα ύπερέγρας εύχρηστως τά πάντα, ακόμα και τή φτώχεια και τήν άθλιότητα, για να με άκολουθήσας... Μου έλεπε ακόμα ότι ο πατέρας σου δεν θα ένέμεινε ποτέ το γάμο μας εξ αιτίας της μετριάς οικονομικής μου καταστάσεως... Άναρωτιέμαι τώρα αν έχω το δικαίωμα να επιβάλω μια ζωή με δυσκολία και στερησιές, σ' έένα που άνεταφρηεις μέσα στον πλούτο και τήν πολυτέλει... 'Εσώσο σ' αγαπώ και μ' αγαπάς, και δεν μπορώ ν' άμφιβάλλω ούτε έγω για τήν αγάπη σου, ούτε συ για τή δική μου... Μά έιν ποτέ με μεμψήδης για τή διάστασι σου με τους γονείς σου, για τή φτωχική ζωή μας, για τις καθέ είδους δυσκολίες, με τις οποίες θα έχοουμε να παλέωμε, πώς θα μπορέσω να ύποψέρω έγω τήν ίδια σου κατάστρεφα τή ζωή σου; Ώ, Γετρούδη, πειν με άκολουθήσης, σκίψιν ακόμα όσο είνε καρδός, σέ παρακαλώ γονατιστός!.. Άν φίλης να με άκολουθήσης, άψηφώτας όλους τους κινδύνους και τις δυσκολίες, γραψε μου... Μά αν δεν έχης το φάρδος να τά ύποψέρης δλ' αυτά, μη μου άπατήσης καθόλου... Έτσι έγω θα καταλάβω και δεν θα σ' ένοχήσω πια... Ού φάρδο απ' τήν πατρίδα μου τή Γαλλία και θά πάω άλλε, πολύ μακριά. Και από μακριά όμως θά εξακολουθήσω να σε λατρεύω, όπως και άπό κοντά.

Μά δει δηποτε κ' αν σμνή, Γετρούδη, μην άμφιβάλλεις ποτέ, ούτε για τήν άφοσιώσι μου, ούτε για τήν πίστι μου... Και τώρα, αγαπητή μου σε άποχωρείω για λίγο καιρό ή για πάντα, κατά τήν έλκογή σου.

Σέ φιλώ, όπως σε αγαπώ, με όλη μου τήν ψυχή... Λέων

Τά μάτια μου ήσαν έγχα, μόλις διάβασα το γραμματιό αυτό... Φτοχή θεία Γετρούδη!..

Ένα φτωχικό που άνέμον έφτασε για να σε χάνη να μείνης γερρονόκη, για να καταστρεφή τήν εύτυχία σου και τήν εύτυχία του αγαπητέμου σου...

ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΖΑΛΟΥ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Κ' έτσι όπως πάντα χαίρετώ νύρη από πέρα, τον καιρό που τα πουλάκια ξεκινούν να φρυγουν για τά ξένα, τ' όμοιο φθινόπωρο τ' όχω με χαμογέλιο θλιβερό και μάτια δακρυζομένα.

Θό καρτερώ, θά καρτερώ τ' όμοιο φθινόπωρο τ' όχω, καθώς θα βλέπω να περνούν τά μάτια καλοκαιρία, κ' ίσως μου φέρει τή χαρά που τήν κρητοόσα μια φορά και μουφίγες απ' τά χέρια.

Μά αν τάχη η μίμορα μου γαρτώ να μη χάρω το δώρο αυτό πριν ο καιρός τ' άγύστηο ταξείδι μου θημισθ, και πάλι έγω θα καρτερώ τ' όμοιο φθινόπωρο τ' όχω: Νά με ξεπροβοδίσθ... Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

Ο ταχυδρόμος δ' άφισε τήν έπιστολή εκεί και ο άνεμος...

